

rezydent (round tripping) za 2010-2020 rr.” [Estimation of the Volume of Foreign Direct Investment, in Which the Final Controlling Investor Is a Resident (Round Tripping) for 2010-2020]. Natsionalnyi bank Ukrainy. Department statystyky ta zvitnosti. Kyiv, 2021. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_trip_ping_pr_2021-03-31.pdf?v=4

“Plan dii BEPS 2.0: shcho peredbachaie podalsha reforma mizhnarodnoho opodatkuvannia” [BEPS 2.0 Action Plan: Envisaging Further Reform of International Taxation]. KPMG. January 31, 2020. <https://home.kpmg/ua/uk/home/media/press-releases/2020/01/plan-dii-beps-2-0.html>

“Rekomendatsii z realizatsii Planu dii z BEPS (minimalni standarty)” [Recommendations for the Implementation of the BEPS Action Plan (Minimum Standards)]. Ministerstvo finansiv Ukrainy. [https://mof.gov.ua/storage/files/2017_Roadmap_BEPS_UKRAINE_ua\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2017_Roadmap_BEPS_UKRAINE_ua(1).pdf)

Redziuk, Ye. V. “Ofshoryzatsiia svitovoi ekonomiky: perspektyvy dlia Ukrainy i svitu” [Offshore World Economy: Prospects for Ukraine and World]. *Visnyk Asotsiatsii doktoriv filosofii Ukrainy*, no. 01 (2015). <http://aphd.ua/publication-34>

Rychka, M. A., and Ilchenko, A. O. “Analiz inozemnoho investuvannia Ukrainy v hlobalizatsiinykh protsesakh” [Analysis of Foreign Investment Ukraine in Globalization Processes]. *Infrastruktura rynku*, no. 42 (2020): 46-53. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct42-8>

“Skhemy ta perspektyvy vyvodu kapitaliv do ofshornykh zon” [Schemes and Prospects for Capital Withdrawal to Offshore Zones]. Informatsiino-analitychnyi portal Ukrainskoho ahentstva finansovoho rozvytku. http://www.ufin.com.ua/analit_mat/poradnyk/109.htm

“Typolohichne doslidzhennia 2020 «Vidmyvannia dokhodiv vid podatkovykh zlochyniv»” [Typological Study 2020 “Money Laundering From tax Crimes”]. Derzhavna sluzhba finansovoho monitorynhu Ukrainy. <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/tipologi/tipologi-derzhfin-monitoringu/tipologichne-doslidzhennya-vidmyvannya-doxodiv-vid-podatkovix-zlochyniv-2020-rik.html>

Tax Justice Network. <https://tax-justice.thibi.co/#/profile/UKR>

“Vidmyvannia hroshei” [Money Laundering]. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy. http://esu.com.ua/search_articles.php?id=34391

УДК 368.03:336.73
 JEL: G22; G23

СТРАХОВІ КОМПАНІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ

©2021 РОМАШКО О. М., КРИХІВСЬКА Н. О., САВЧИН Л. М.

УДК 368.03:336.73
 JEL: G22; G23

Ромашко О. М., Крихівська Н. О., Савчин Л. М. Страхіві компанії як елемент кредитної системи

Мета статті полягає в дослідженні основних показників діяльності страхових компаній в Україні та визначення їх ролі у структурі її кредитної системи. Узагальнюючи наукові праці з питань дослідження функціонування небанківських фінансово-кредитних інститутів у цілому та страхових компаній зокрема, встановлено необхідність дослідження окремих питань розвитку суб'єктів страхового ринку на сучасному етапі (а саме, показників діяльності страхових компаній) і визначення їх місця у кредитній системі. Аналізуючи динаміку та структуру активів кредитної системи в розрізі її складових – банківської та парабанківської системи, встановлено банкоцентричну модель фінансового ринку, адже основну частку в активах кредитної системи займають активи банківських установ. Визначено, що серед парабанківських установ вагому роль у функціонуванні кредитної системи України відіграють фінансові та страхові компанії. Проведено аналіз основних показників діяльності страхових компаній і динаміки їх кількості. Встановлено, що, незважаючи на зниження кількості страхових компаній у динаміці, обсяги валових страхових премій і валових страхових виплат характеризуються позитивними зростаючими тенденціями. Факторами впливу на такі зміни є вихід з ринку ненадійних і фінансово неспроможних страховиків; зміна поглядів щодо страхування життя, активів і відповідальності, а також активний розвиток партнерських відносин з іноземними контрагентами та поява на вітчизняному ринку страхових компаній з іноземним капіталом. Також у статті наведено рейтинг страхових компаній за обсягами активів на кінець 2020 р. і визначено їх частку в активах кредитної системи загалом. Перспективи подальших досліджень полягають у виокремленні основних причин спадних тенденцій кількості страховиків та їх впливу на стан ринку фінансових послуг загалом.

Ключові слова: кредитна система, небанківські фінансово-кредитні установи, парабанківська система, страхові компанії.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-8-150-156>

Рис.: 2. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 9.

Ромашко Олександра Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (вул. Карпатська, 15, Івано-Франківськ, 76019, Україна)

E-mail: les.rom@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7560-2733>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3592665/romashko-oleksandra/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57221958216>

Крихівська Наталія Олегівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (вул. Карпатська, 15, Івано-Франківськ, 76019, Україна)

E-mail: kryhivska@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6807-0177>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57221950620>

Савчин Любов Миколаївна – асистент кафедри фінансів, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (вул. Карпатська, 15, Івано-Франківськ, 76019, Україна)

E-mail: lsavchyn@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4393-6346>

Romashko O. M., Krykhivska N. O., Savchyn L. M. Insurance Companies as an Element of the Credit System

The article is aimed at researching the main indicators of the activities of insurance companies in Ukraine and determining their role in the structure of credit system. Generalizing scientific works on the research issues of the functioning of non-bank financial and credit institutions as a whole and insurance companies in particular, the authors determine the need to study certain issues of development of insurance market actors at the present stage (namely, indicators of the activities of insurance companies) and define their place in the credit system. Analyzing the dynamics and structure of the assets of the credit system in the context of its components – the banking and parabanking system, the bank-centric model of the financial market is determined, because the main share in the assets of the credit system is occupied by the assets of banking institutions. It is determined that financial and insurance companies play a significant role in the functioning of the credit system of Ukraine among parabanking institutions. The analysis of the main indicators of the activity of insurance companies and the dynamics of their number is carried out. It is found that despite the decrease in the number of insurance companies in dynamics, the volumes of gross insurance premiums and gross insurance payments are characterized by positive growing trends. Factors influencing such changes are the exit from the market of unreliable and financially insolvent insurers; change of views on life insurance, assets and liability, as well as an active development of partnerships with foreign counterparties and the emergence of insurance companies with foreign capital on the domestic market. The article also provides a rating of insurance companies by assets at the end of 2020 and defines their share in the assets of the credit system in general. Prospects for further research are to distinguish the main reasons for the downturn in the number of insurers and their impact on the state of the financial services market as a whole.

Keywords: credit system, non-bank financial and credit institutions, parabanking system, insurance companies.

Fig.: 2. **Tabl.:** 4. **Bibl.:** 9.

Romashko Oleksandra M. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (15 Karpatska Str., Ivano-Frankivsk, 76019, Ukraine)

E-mail: les.rom@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7560-2733>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3592665/romashko-oleksandra/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57221958216>

Krykhivska Nataliia O. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (15 Karpatska Str., Ivano-Frankivsk, 76019, Ukraine)

E-mail: krykhivska@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6807-0177>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57221950620>

Savchyn Liubov M. – Assistant of the Department of Finance, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (15 Karpatska Str., Ivano-Frankivsk, 76019, Ukraine)

E-mail: lsavchyn@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4393-6346>

Фінансові посередники, залучаючи кошти фізичних та юридичних осіб, виступають інвесторами та кредиторами всіх галузей економіки та впливають на розвиток вітчизняної економіки. На фінансовому ринку України найпотужнішими є комерційні банки, проте з кожним роком зростають обсяги діяльності небанківських фінансових посередників як за фінансовими активами, так і за спектром фінансових послуг. Серед парабанківських посередників основну роль у функціонуванні кредитної системи України відіграють фінансові компанії, а ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Це зумовлює актуальність дослідження основних показників діяльності страхових компаній і визначення їх місця у структурі кредитної системи України.

Питанням функціонування небанківських фінансово-кредитних установ присвячені праці багатьох вітчизняних науковців. Зокрема, Іваницька О. М. і Гуц М. В. висвітлюють ключові питання функціонування фінансово-кредитних установ та їх роль на фінансовому ринку України [1]. Бондар Ю. А. проаналізувала основні напрями діяльності небанківських фінансових посередників та обґрунтувала шляхи розвитку їх діяльності [2].

Вітчизняний вчений Осадчий Є. С. доводить, що фінансово-кредитні установи є важливою складо-

вою в системі фінансового посередництва, оскільки об'єднують різні форми мобілізації, акумуляції та перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів у сферу інвестиційної діяльності, чим забезпечують ефективне функціонування ринку фінансових послуг [3].

Щодо ролі саме страхових компаній, то Шишпанова Н. О. та Шкарлет Т. В. встановлюють, що ринок страхових послуг України за обсягами наданих послуг займає вагомe місце серед інших секторів ринку небанківських фінансових послуг і визначають основні причини гальмування стрімкого розвитку вітчизняного страхового ринку [4].

Фролов С. М. і Сосенкова К. Р. проводять аналіз основних показників діяльності страхових компаній на ринку фінансових послуг України, визначають фактори, які впливають на його розвиток, а також оцінюють можливості розвитку українського страхового ринку відповідно до європейських вимог [5].

Діба В. А. здійснює аналіз фінансових результатів діяльності суб'єктів страхового сектора та проводить порівняльний аналіз діяльності страхових компаній України та світу, визначає основні тенденції розвитку страхового ринку та фактори його стримування [6].

Однак, з огляду на мінливість економічного середовища, доцільним є дослідження окремих питань розвитку суб'єктів страхового ринку на сучасному ета-

пі, зокрема основних показників діяльності страхових компаній та їх місця у кредитній системі загалом.

Метою статті є дослідження основних показників діяльності страхових компаній в Україні та визначення їх ролі у структурі кредитної системи України.

Кредитна система виступає як сукупність відповідних інститутів, механізмів, форм і методів кредитування, а також фінансових і комерційних установ, що обслуговують реалізацію кредитних відносин. Вона охоплює банківську систему та небанківські фінансово-кредитні інституції (парабанківську систему).

Банківська система України включає в себе НБУ та комерційні банки, а парабанківські посередники представлені страховими та фінансовими компаніями, кредитними спілками, ломбардами, недержавними пенсійними фондами тощо.

На ринку небанківських фінансових послуг України у 2020 р. відбулися зміни в регулюючих органах. Відповідно до Указу Президента України від 30.06.2020 р. № 259/2020 ліквідовано Нацкомфінпослуг, а її регуляторні функції передані НБУ та Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦБФР) [7].

За даними НБУ пораховано величину активів, які мобілізувала кредитна система України впродовж 2016–2020 рр. (табл. 1).

Результати табл. 1 свідчать, що всі сектори кредитної системи поступово нарощують обсяги активів, що є свідченням розвитку як банківської, так і парабанківської системи. Найбільший відносний приріст фінансових активів відзначено для фінансових компаній (87,12%) і недержавних пенсійних фондів (66,62%). Найменше зростання активів мало місце у страхових компаніях з ризикового страхування (8,65%) і кредитних спілках (13,97%). Зауважимо, що

в останньому аналізованому періоді порівняно з попереднім роком спостерігаємо скорочення величини активів таких фінансових посередників: страхових компаніях з ризикового страхування (2,83%), ломбардів (9,33%) і кредитних спілок (7,8%). Дана тенденція в основному зумовлена скороченням кількості суб'єктів на небанківському фінансовому ринку, зокрема через добровільну відмову від ліцензій.

Структуру активів кредитної системи в розрізі банківської та парабанківської системи наведено в табл. 2.

Зауважимо, що фінансові активи небанківських фінансово-кредитних інститутів усе ще залишаються досить незначними порівняно з фінансовими ресурсами банківських установ. Аналізуючи активи фінансових посередників у розрізі кредитної системи, виявлено банкоцентричну модель фінансового ринку, на якому основну роль відіграють саме банківські установи.

Варто відмітити, що близько 90% у структурі кредитної системи займають активи банківських установ. При цьому варто зазначити деяке зниження їх частки – від 91,52% до 89,57%, тобто на 2 в. п. з 2016 р. до 2020 р. Така тенденція характеризує незначне нарощування обсягів діяльності парабанківських установ на фінансовому ринку.

Зауважимо, що сучасною тенденцією розвитку грошово-кредитних систем є зростання ролі небанківського фінансового сектора при послабленні ролі банківських установ. Щодо України, то відставання розвитку парабанківських установ зумовлено низьким рівнем урегульованості та пізнішим розвитком нормативної бази порівняно з комерційними банками.

Серед парабанківських посередників вагоме місце у функціонуванні кредитної системи України відіграють фінансові компанії, які займаються торгів-

Таблиця 1

Динаміка активів кредитної системи України (на кінець року)

Показник, млн грн	Рік					Темп зростання, %	
	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2016	2020/2019
Банківська система	1737272	1839958	1910614	1981594	2205915	126,98	111,32
Парабанківська система	160898	173315	197499	235985	256798	159,60	108,82
– страхові компанії, у т. ч.:	56076	57381	63493	63867	64920	115,77	101,65
– non-life	45129	46159	51400	50458	49032	108,65	97,17
– life	10947	11222	12093	13409	15888	145,14	118,49
– недержавні пенсійні фонди	2139	2466	2745	3143	3564	166,62	113,39
– фінансові компанії	97332	107534	125322	162197	182130	187,12	112,29
– ломбарди	3318	3764	3721	4265	3867	116,55	90,67
– кредитні спілки	2033	2170	2218	2513	2317	113,97	92,20
Кредитна система	1898170	2013273	2108113	2217579	2462713	129,74	111,05

Джерело: складено та розраховано за даними [8].

Структура активів кредитної системи України (на кінець року)

Показник, %	Рік				
	2016	2017	2018	2019	2020
Банківська система	91,52	91,39	90,63	89,36	89,57
Парабанківська система	8,48	8,61	9,37	10,64	10,43
– страхові компанії, у т. ч.:	2,95	2,85	3,01	2,88	2,64
– non-life	2,38	2,29	2,44	2,28	1,99
– life	0,58	0,56	0,57	0,60	0,65
– недержавні пенсійні фонди	0,11	0,12	0,13	0,14	0,14
– фінансові компанії	5,13	5,34	5,94	7,31	7,40
– ломбарди	0,17	0,19	0,18	0,19	0,16
– кредитні спілки	0,11	0,11	0,11	0,11	0,09
Кредитна система	100	100	100	100	100

Джерело: складено та розраховано за даними [8].

лею валютними цінностями, переказом коштів і надають послуги кредитування, факторингу, фінансового лізингу. За даними НБУ, на другому місці за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків знаходиться ринок страхових послуг.

На рис. 1 наведено місце активів страхових компаній у загальній структурі кредитної системи України та небанківського фінансового сектора за 2016–2020 рр.

Частка активів страхових компаній впродовж аналізованого періоду мала стрибкоподібний тренд з максимальною часткою у 2018 р. на рівні 3,01%. На кінець аналізованого періоду за рахунок нарощення активів фінансовими посередниками частка активів страхових компаній досягла найвищого значення на рівні 2,64%.

За рахунок нарощення активів фінансових компаній упродовж 2016–2020 рр. майже вдвічі (на 87,12%) частка активів страхових компаній у парабан-

ківській системі України зменшилася за п'ять років з 34,85% у 2016 р. до 25,28% у 2020 р.

Розглянемо, як змінювались основні показники діяльності страхового ринку в динаміці за 2016–2020 рр. (табл. 3).

За даними Національного банку, на початок 2021 р. в Україні загальна кількість страхових компаній складала 210, при цьому компаній зі страхування життя було лише 20 (рис. 2).

Протягом 2016–2020 рр. кількість страхових компаній в Україні, що займаються страхуванням життя, зменшилася до 20, або на 48,72%. Щодо динаміки страхових компаній «Non-life», то їх кількість скоротилась на 81 шт., або на 29,89%.

Загалом кількість страхових компаній впродовж аналізованого періоду скоротилась на 100, тобто за п'ять років з ринку страхування вийшла кожна третя компанія.

Рис. 1. Активи страхових компаній у структурі кредитної та парабанківської систем

Основні показники оцінки страхового ринку України за 2016–2020 рр.

Показник	Рік				
	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість страхових компаній, у т. ч.:	310	294	281	233	210
СК «non-life»	271	261	251	210	190
у т. ч. СК «life»	39	33	30	23	20
Валові страхові премії, млн грн	32414,1	40518,1	45461,4	48377,2	45175,9
Валові страхові виплати, млн грн	8839,5	10536,8	12863,4	14338,3	14853,6
Обсяг сформованих страхових резервів, млн грн	20936,7	22864,4	26975,6	29558,8	34193
Загальні активи страховиків, млн грн	56075,6	57381,0	63493,3	63866,8	64920,2

Джерело: складено за даними [8].

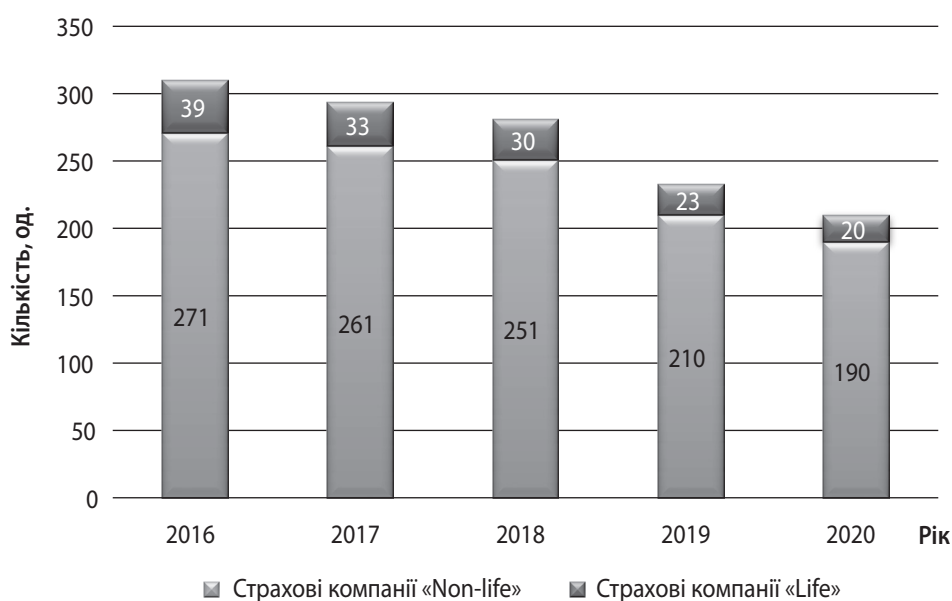

Рис. 2. Динаміка кількості страхових компаній України за 2016–2020 рр. (на кінець року)

Зазначимо, що дані табл. 3 показують чітку тенденцію до зростання обсягу валових страхових премій і валових страхових виплат за досліджуваний період. При цьому приріст валових страхових премій і виплат із страхування у 2020 р. порівняно із 2016 р. збільшився на 12761,8 млн грн і 6014,1 млн грн відповідно.

Отже, варто підкреслити, що абсолютні розміри валових страхових премій і виплат свідчать про динамічний розвиток страхового ринку України. При цьому поступове збільшення валових страхових премій варто відзначити як відмінну рису, що характеризує активізацію розвитку страхування в суспільстві та визначає наявність структурних зрушень на страховому ринку України. Зауважимо, що саме усвідомлення потреби населення та підприємств у страховому захисті привело до збільшення обсягів страхового ринку.

Таким чином, підсумуємо, що незважаючи на динаміку зниження кількості страхових компаній, валові страхові премії та обсяг валових страхових виплат характеризуються позитивними зростаючими тенденціями. Такі тренди спричинені в основному «очищенням» ринку від ненадійних і фінансово неспроможних страховиків, зміною поглядів щодо страхування життя, активів та відповідальності, а також активним розвитком партнерських відносин з іноземними контрагентами та виходом на вітчизняний ринок страхових компаній з іноземним капіталом.

Висвітлюючи роль страхових компаній у структурі кредитної системи, наведемо рейтинг страхових компаній – лідерів у активах страховиків загалом (табл. 4).

За даними табл. 4 варто зауважити, що першу лідерську позицію у структурі активів страхових компаній займає СК «Українська страхова група», частка

Рейтинг страхових компаній України за обсягом активів станом на 31.12.2020 р.

Страхова компанія	Активи, млн грн	Частка у активах страхових компаній, %	Частка у активах кредитної системи, %
Українська страхова група	4755,9	7,33	0,193
ARX	3057,8	4,71	0,124
PZU Україна	2696,8	4,15	0,110
УНІКА	2604,7	4,01	0,106
ТАС СГ	2457,3	3,79	0,100
ІНГО	2157,2	3,32	0,088
Арсенал страхування	1780,4	2,74	0,072
Альянс	1594,1	2,46	0,065
Княжа	1310,9	2,02	0,053
Універсальна	1130,9	1,74	0,046

Джерело: складено за даними [9].

якої на кінець 2020 р. становить 7,33% серед активів страхового ринку (0,19% у активах кредитної системи загалом). Більше 12% у структурі активів компаній припадає на активи страхових компаній: СК «ARX», СК «PZU Україна» та СК «Уніка», при цьому питома вага кожної компанії становить більше 4% у активах страхового ринку та більше 0,1% серед активів кредитної системи.

ВИСНОВКИ

Таким чином, незважаючи на банкоцентричну модель розвитку кредитної системи, небанківський фінансовий сектор нарощує свої активи, проте дещо повільніше, ніж комерційні банки. Найбільший приріст фінансових активів відзначено для таких парабанків, як фінансові компанії та недержавні пенсійні фонди. Саме фінансові компанії займають найбільшу частку серед активів парабанківських посередників, а на другому місці за рівнем капіталізації знаходяться страхові компанії.

Щодо показників розвитку страхового ринку, то визначено зростання обсягів валових страхових премій та валових страхових виплат, незважаючи на динаміку зниження кількості страхових компаній.

Перспективи подальших досліджень полягають у виокремленні основних причин спадних тенденцій кількості страховиків та їх впливу на стан ринку фінансових послуг загалом. ■

ЛІТЕРАТУРА

- Іваницька О. М., Гуц М. В. Діяльність небанківських кредитно-фінансових установ в Україні. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія «Економіка»*. 2013. Т. 1. № 1. С. 29–36. URL: <http://ktpi.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/diyalnist.pdf>
- Бондар Ю. А. Небанківські фінансово-кредитні установи як складова кредитної системи. *Наукові пра-*

ці Полтавської державної аграрної академії. Серія «Економічні науки». 2013. Спецвипуск. С. 61–67. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/spec2013/061.pdf>

- Осадчий Є. С. Особливості діяльності фінансово-кредитних установ в Україні. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 5. С. 375–382. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/67.pdf
- Шишпанова Н. О., Шкарлет Т. В. Страхові компанії у розбудові фінансового ринку України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 20. С. 908–911. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/184.pdf>
- Фролов С. М., Сосенкова К. Р. Діяльність страхових компаній на ринку фінансових послуг України: проблеми та перспективи розвитку (2016–2018 рр.). *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 31. С. 386–390. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/59.pdf
- Діба В. А. Сучасний стан та перспективи розвитку страхових компаній в Україні. *Економіка та держава*. 2016. № 11. С. 80–83. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/11_2016/20.pdf
- Указ Президента України від 30.06.2020 р. № 259/2020 «Про припинення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2020#Text>
- Дані наглядової статистики / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#6>
- Рейтинг страхових компаній України // Фориншурер. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>

REFERENCES

- Bondar, Yu. A. "Nebankivski finansovo-kredytни ustanovy yak skladova kredytної systemy" [Non-bank Financial Institutions as Part of the Credit System]. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii. Seriya «Ekonomiczni nauky»*, sp. is. (2013): 61-67.

<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/spec2013/061.pdf>

"Dani nahliadovoi statystyky" [Data from Supervisory Statistics]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#6>

Dyba, V. A. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku strakhovykh kompanii v Ukraini" [The Current State and Prospects of Insurance Companies in Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 11 (2016): 80-83. http://www.economy.in.ua/pdf/11_2016/20.pdf

Frolov, S. M., and Sosenkova, K. R. "Diialnist strakhovykh kompanii na rynku finansovykh posluh Ukrainy: problemy ta perspektyvy rozvytku (2016-2018 rr.)" [Activity of Insurance Companies on the Financial Services Market of Ukraine: Problems and Prospects of Development (2016-2018)]. *Infrastruktura rynku*, is. 31 (2019): 386-390. http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/59.pdf

Ivanytska, O. M., and Huts, M. V. "Diialnist nebankivskykh kredytno-finsanovykh ustanov v Ukraini" [Nonbank Finance and Credit Institutions Operation in Ukraine].

Naukovyi visnyk Instytutu mizhnarodnykh vidnosyn NAU. Seriia «Ekonomika», vol. 1, no. 1 (2013): 29-36. <http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/diialnist.pdf>

[Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259/2020#Text>

Osadchyi, Ye. S. "Osoblyvosti diialnosti finansovo-kredytnykh ustanov v Ukraini" [Activity of Financial Institutions in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, is. 5 (2016): 375-382. https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/67.pdf

"Reyting strakhovykh kompanii Ukrainy" [Rating of Insurance Companies in Ukraine]. Forinsurer. <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>

Shyshpanova, N. O., and Shkarliet, T. V. "Strakhovi kompanii u rozbudovi finansovoho rynku Ukrainy" [Insurance Companies in Development of Financial Market of Ukraine]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, is. 20 (2017): 908-911. <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/184.pdf>

УДК 368:339.13
 JEL: G22; G23

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

©2021 КОБКО Р. В.

УДК 368:339.13
 JEL: G22; G23

Кобко Р. В. Управління економічною безпекою ринку страхових послуг України: теоретичні аспекти та практичні рекомендації

Метою статті є визначення теоретичних аспектів управління економічною безпекою ринку страхових послуг України, пошук шляхів розробки спеціальних практичних рекомендацій щодо вирішення означеної проблеми. У контексті трансформаційних змін і глобалізаційних перетворень питання забезпечення високого рівня економічної безпеки ринку страхових послуг в Україні є одним із першочергових. У статті розглядаються фактори ризику, що впливають на забезпечення високого рівня економічної безпеки ринку страхових послуг України, аналізуються механізми управління економічною безпекою ринку страхових послуг. Особлива увагу приділено характеристиці моделей державного регулювання економічної безпеки ринку страхових послуг країн світу, що допомагає сформулювати основні акценти на стані розвитку ринку страхових послуг України. Практика розвинених країн світу свідчить про неприпустимість такого механізму забезпечення економічної рівноваги, як страхові премії, та про необхідність фокусування уваги саме на формуванні страхових резервів. Ґрунтуючись на практиці розвинених країн світу, доцільним є узагальнення механізмів забезпечення економічної безпеки ринку страхових послуг у єдину систему, моніторинг якої забезпечуватиме планомірність економічного розвитку, швидкі управлінські рішення в трансформаційних умовах і залучення інвестиційних коштів для довгострокового стратегічного планування. Крім того, у статті проводиться паралель між забезпеченням високого рівня економічної безпеки ринку страхових послуг і розвитком економіки України в умовах швидкої зміни зовнішніх факторів впливу, залучення пріоритетних механізмів забезпечення довгострокового інвестиційного розвитку країни. Запропоновано основні напрямки вдосконалення державного регулювання економічної безпеки ринку страхових послуг.

Ключові слова: державне регулювання, економічна безпека, страхування, ринок, послуги, система.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-8-156-162>

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 22.

Кобко Роман Васильович – кандидат економічних наук, доцент, Львівський державний університет внутрішніх справ (вул. Городоцька, 26, Львів, 79007, Україна)
E-mail: vakulich_maria@ukr.net

UDC 368:339.13
 JEL: G22; G23

Kobko R. V. Economic Security Management of Insurance Services Market of Ukraine: The Theoretical Aspects and Practical Recommendations
The article is aimed at defining the theoretical aspects of managing the economic security of the insurance services market of Ukraine, searching for ways to develop special practical recommendations to solve the outlined problem. In the context of transformational changes and globalization metamorphoses, the issue of ensuring a high level of economic security of the insurance services market in Ukraine is one of the priorities. The article discusses the risk factors influencing the provision of a high level of economic security of the insurance services market of Ukraine, analyzes the mechanisms for managing the economic security of the insurance services market. Particular attention is paid to the characterization of models of the State regulation of economic security of the insurance services market of the countries of the world, which helps to form the main emphasis on the state of development of the insurance services market of Ukraine. The price